

6. SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 1. ÜNİTE: PEYGAMBER VE İLAHİ KİTAP İNANCI

1. Allah'ın (c.c.) Elçileri: Peygamberler

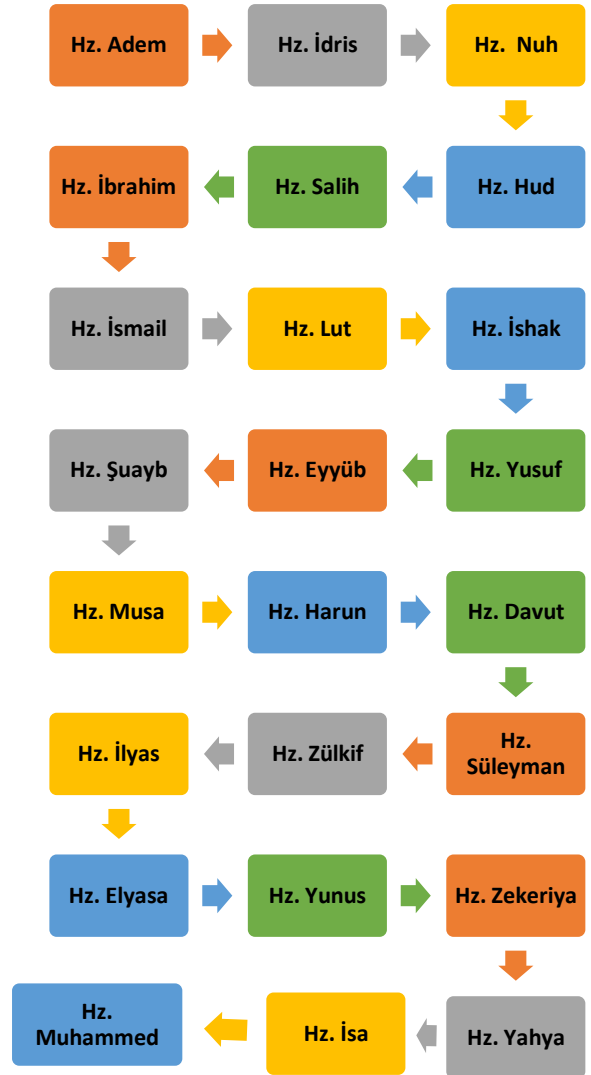
Allah (c.c.) , evrendeki her şeyin tek ve eşsiz yaratıcısıdır. O, insanı en güzel şekilde yaratmış ve bu evrende hiçbir şeyi başıboş bırakmamıştır. Allah insanlara iyiyi, doğruyu tanıyıp öğrensinler ve hayatlarında uygulansınlar diye peygamberlerini göndermiştir.

Kur'an-ı Kerim'de peygamberler için nebi (haberci) ve resul (elçi) kavramları kullanılır. Peygamber farsça kökenli olup "haber getiren, haberci, elçi" gibi anlamlara gelir. Dinî bir terim olarak Yüce Allah'tan (c.c.) vahiyle aldığı emir ve yasakları insanlara bildirmek; onlara iyiyi, kötüyü, doğruyu ve yanlışını açıklamakla görevlendirilmiş kişilere peygamber denir. Peygamberler vahyi eksiksiz ve tam olarak tebliğ etmekle yükümlüdür. Peygamberlik, İslam kültüründe nübüvvet ve risalet kavramlarıyla ifade edilir. Nübüvvetin kelime anlamı haber vermektir, risalet de elçilik yapmak demektir. Her iki kavram da peygamberlik için kullanılır. Peygamberler Allah tarafından seçilmiş kullardır, peygamberlik çalışarak elde edilemez.

Peygamberlere iman, imanın altı şartından (İslam İnanç Esasları) biridir. Kur'an-ı Kerim'de bu konuyla ilgili şöyle buyrulur: **"Peygamber, Rabb'inden kendisine indirilene iman etti; müminler de (iman ettiler). Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman etti ve şöyle dedi: 'O'nun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz.' Ayrıca 'İşittik ve itaat ettik. Ey Rabb'imiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır.' dediler."** (Bakara Suresi/285) Kur'an-ı

Kerim'de yirmi beş peygamberin adı geçmektedir. İlk peygamber Hz. Âdem, son peygamber ise Hz. Muhammed (s.a.v.)'tir.

Kur'an-ı Kerim'de bu peygamberlerden bazılarının hayat hikâyelerinden ve inkârcılara karşı verdikleri tevhit mücadelesinden bahseder.

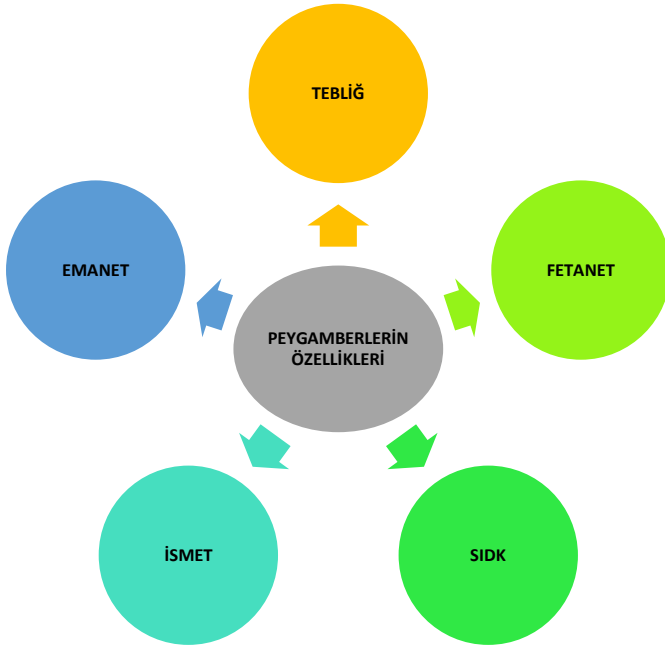

NOT: Hz. Lokman, Hz. Üzeyir ve Hz. Zülkarneyn Kur'an-ı Kerim'de isimleri geçtiği hâlde peygamber olup olmadıkları hakkında kesin bilgi olmayan Salih (veli) insanlardır.

2. Peygamberlerin Özellikleri ve Görevleri

- Peygamberler, Allah'tan (c.c.) aldıkları vahiyleri insanlara iletmekle görevlidir.
- Peygamberler insanlara Allah'ın (c.c.) ayetlerini anlatarak bilmedikleri şeyleri öğretmişlerdir.
- Allah'tan (c.c.) aldıkları vahyi, hem ibadetlerinde hem de günlük hayatlarında önce kendileri uygulamıştır ve insanlara rehber olmuştur.
- Yüce Allah'ın rızasını kazandıracak inanç ve davranışların insanlar tarafından kabul edilip uygulanması için çalışmışlar, İnsanları, her türlü kötülükten uzaklaştırarak ahlaki erdemlere yöneltmişlerdir.

Bütün peygamberlerin sahip olduğu bazı ortak özellikler vardır. Bunlara peygamberlerin sıfatları denir.

A. TEBLİĞ

Tebliğ; “ulaştırma, duyurma” anlamlarına gelir. Terim olarak peygamberlerin Allah'tan (c.c.) aldıkları vahyi eksiksiz ve tam olarak insanlara iletmesi demektir.

Peygamberler, kendilerine gönderilen vahyi insanlara tebliğ etmekle kalmamış aynı zamanda insanları imana davet etmişlerdir. Davet; “çağırma, seslenmek, adlandırmak, dua etmek” gibi anlamlara gelir. Dinî bir terim olarak insanları İslam'a ve İslam esaslarını uygulamaya çağırma demektir. Hz. Peygamber; kendisine gelen vahyi insanlara ulaştırıp yaşantısıyla örnek olmuş, böylece vazifesini yerine getirmiştir. Peygamberler tebliğ görevini yaparken bazı zorluklarla karşılaşmıştır. Dönemlerinde yaşayan insanlar onlardan olağan üstü şeyler yapmasını istemiştir. Bu olağanüstü şeylere mucize denir. Mucize, Allah'ın (c.c.), peygamberlerini doğrulamak ve desteklemek için yarattığı, insanların benzerini getirmekten âciz kaldığı olağanüstü olaylara denir.

PEYGAMBERLERİN MUCİZELERİ

- ★ Hz. Nuh'a inanmayanların tufan ile helak olması
- ★ Oğlu Hz. Yusuf'un gömleğini yüzüne sürünce Hz. Yakup'un görmeyen gözlerinin açılması
- ★ Hz. Musa'nın, asası ile Kızıl denizi ikiye ayırarak kavmine yol açması, Asasının yılanı dönüşmesi
- ★ Hz. Süleyman'ın karıncanın konuşmasını anlaması
- ★ Hz. İbrahim'i ateşin yakmaması
- ★ Hz. Salih, kayanın içinden dişi deve çıkarması
- ★ Hz. İsa'nın, Allah'ın (c.c.) izniyle ölüleri diriltmesi, körleri iyileştirmesi, beşikteyken konuşması
- ★ Hz. Muhammed'in en büyük mucizesi Kur'an-ı Kerim

B. SİDK

Peygamberler, doğru sözlü ve dürüst insanlardır. Onlar peygamber olmadan önce de asla yalan söylememişler ve toplumları tarafından dürüst insanlar olarak tanınmışlardır.

C. EMANET

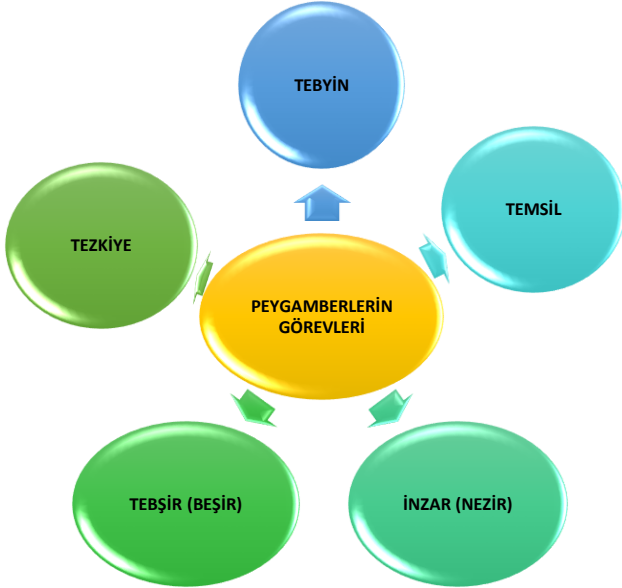
Peygamberler, güvenilir insanlar arasından seçilmişler ve hayatlarının her döneminde bu özellikleriyle tanınmışlardır. Hz. Muhammed (s.a.v.) de peygamber olmadan önce güvenilir olmasıyla tanınıyordu. Bu yüzden Mekke’de kendisine “Muhammedü’l-Emin” (Güvenilir Muhammed) lakabı verilmişti.

D. İSMET

Günahlardan korunmuş anlamına gelir. Yüce Allah’ın, peygamberlerini gizli ve açık her türlü günden koruması demektir.

E. FETANET:

Peygamberlerin akıllı ve zeki olmasıdır. Peygamberler, kendilerine yöneltilen itirazlara ve sorulara anında en uygun ve en zekice karşılıkları vermek için de fetanet sıfatına sahip olmalıdır.

Tebyin: Allah’ın emir ve yasaklarını insanlara açıklamak

Temsil: İslam’ı yaşayarak örnek olmak

İnzar (Nezir): Uyarıda bulunmak (cehennemden uyarmak)

Tebşir (Beşir): Müjdelemek (cennetle müjdelemek)

Tezkiye: Kötü huylardan arındırmak

3. Peygamberlerin İlettiği Mesaj: Vahiy

Yüce Allah’ın, peygamberleri aracılığı ile insanlara gönderdiği ilahi mesajıdır. İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem (a.s.) ile başlamış ve Hz. Muhammed (s.a.v.) ile son bulmuştur. Allah (cc), insanlara doğru ile yanlış ayırt edebilmeleri için akıl vermiştir. Ancak akıl her zaman tek başına yeterli değildir. Akıl insanın temel sorularına tek başına cevap veremediği gibi bu sorulara verilen cevaplar kişiden kişiye de değişebilir. Bu nedenle Allah (cc), insanların doğru bilgiye ulaşabilmeleri için vahiy göndermiştir. Vahiy, bu gibi konularda insanlar için bir kılavuzdur.

Allah (cc), vahiy göndererek insanlara kendisini tanıtmış ve görevlerini hatırlatmıştır. Bunun yanında Kur’an’da inanç, ibadet, ahlak ve toplum hayatına dair öğütler de yer alır. Bu öğütlerin bir kısmı, geçmiş peygamberlerin ve toplumların yaşantılarını anlatan kıssalarla aktarılmıştır. Allah, emir ve yasaklarını insanlara iletmek için peygamberler göndermiştir. Onların insanlar arasından seçilmesi, vahyin doğru anlaşılmasını ve uygulanmasını kolaylaştırmıştır. Peygamberler Allah’tan aldıkları mesajları eksiksiz iletmış, ibadetleri uygulayarak Müslümanlara örnek olmuşlardır. Allah’ın (cc) vahiy göndermesinin temel amacı, insanları doğru yola yönlendirerek onların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır. Vahiy insanlar için rahmet, rehber, delil, şifa, ışık, açıklamadır.

Peygamberler yaşadığı toplumu yakından tanıyan insanlardır. Peygamberlerle halk arasında sağlıklı bir iletişim kurulmasına ve vahyin doğru bir şekilde iletilmesine katkı sağlamıştır. Peygamberler Allah’tan aldıkları mesajları eksiksiz iletmış ve bu mesajların da nasıl uygulanacağını yapıp yaşayarak göstermişlerdir. Namaz, oruç, hac, zekat, kurban gibi ibadetleri uygulayarak insanlara göstererek öğretmişlerdir.

Peygamberlerin hayatlarından örneklerin anlatıldığı kıssalar, Kur'an-ı Kerim'in ana konularından biridir.

Bu kıssaların amacı, bütün insanlara geçmişteki peygamberlerin olaylar karşısındaki tutum ve davranışlarını anlatarak insanlara ders vermesi ve yol göstermesidir. Çünkü peygamberler, her açıdan örnek şahsiyetlerdir. Her peygamberin Kuran'da öne çıkan özellikleri vardır.

- ✓ Hz. İbrahim, Allah'a (c.c.) teslimiyeti ve müşriklere karşı verdiği tevhid mücadelesiyle öne çıkmaktadır.
- ✓ Hz. İbrahim'den, evrendeki mükemmel düzenin Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine nasıl işaret ettiğini öğreniriz.
- ✓ Hz. Musa, Firavun'a karşı verdiği mücadeledeki azim ve kararlılığıyla tanınmıştır.
- ✓ Hz. Eyyub, sabrı ile bilinen bir peygamberdir. O, büyük sıkıntılara göğüs gererek bütün insanlar için tam bir sabır örneği olmuştur.
- ✓ Hz. Yusuf da iffeti, güzel ahlakı ve kararlılığıyla insanlar için örnek bir şahsiyettir. Kötülüğe iyilikle karşılık vermenin ve affediciliğin en güzel örneklerini onun kıssasından öğrenebiliriz.
- ✓ Son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.), önceki peygamberlerin örnek özelliklerini kendisinde toplamıştır. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber için "güzel örnek" anlamın da "üsve-i hasene" ifadesi kullanılır.

Kuran'ı Kerimde peygamberlerin ortak özellikleri

- Örnek bir kul, iyi bir evlat, iyi bir eş ve rehber olarak insanlara yol göstericidir.
- Toplumsal sorunları çözerek huzurlu ve mutlu bir toplum oluşmasına katkı sağlamıştır.
- İnsanları dünya ve ahirette karşılaşabilecekleri sıkıntılara karşı uyarmıştır.
- İyiliği emredip kötülükten sakındırmış, iman edenleri cennetle müjdelemiştir.
- İnsanların Allah'a karşı görev ve sorumluluklarını bildirmiş onların "Bizim bunlardan haberimiz yoktu " gibi bahaneler öne sürmelerini engellemiştir.
- İnsanlara ailelerine, kendilerine ve çevresine karşı sorumluluklarını hatırlatmıştır.

4. İlahi Kitaplar

İnsanların dünya ve ahirette mutlu olabilmeleri için Allah'ın (c.c) peygamberleri aracılığıyla gönderdiği kutsal kitaplardır. İlahi kitaplar peygamberlere vahiy meleği Cebrail aracılığıyla ulaşmıştır. Allah; Tevrat, Zebur, İncil, Kuran-ı Kerim olmak üzere dört büyük kutsal kitap göndermiştir.

Bu kitaplarda Allah'ın birliği (tevhid inancı), ibadetler, ahlak konuları, toplumsal konular, haram ve helaller, kıssalar gibi konular anlatılmıştır. Kuran-ı Kerimden önceki üç kutsal kitap insanlar tarafından tahrif (değiştirilmiş) edilmiş ve günümüze kadar ulaşmamıştır.

Yüce Allah, dört peygambere gönderdiği ilahi kitaplar dışında bazı peygamberlere de sayfalar göndermiştir. Bu vahiyler "sayfalar" anlamında "suhuf" denilmektedir. Kendilerine suhuf verilen dört peygamber şunlardır:

Suhuf verilen Peygamberler

- # Hz. Adem – 10 sayfa
- # Hz. Şit – 50 sayfa
- # Hz. İdris – 30 sayfa
- # Hz. İbrahim - 10 sayfa

İlahi kitaplara inanmak İslam İnanç Esasları (İmanın Şartı)'ndan biridir. Kuran-ı Kerimde müminlerin özelliklerinden bahsederken şöyle emredilir: "onlar sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar."

A. Tevrat

- Hz. Musa aracılığıyla İsrailoğullarına gönderilen ilahi kitaptır.
- Beş bölümden oluşur. Dili İbranice olup diğer dillere çevirileri yapılmıştır.
- Eski Ahit (Ahd-i Atik) ismiyle de anılır.
- Tevrat kelimesi "kanun, kutsal yasa, emir ve rehber" gibi anlamlara gelir.
- Tevrat ile ilgili Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "Şüphesiz Tevrat'ı biz indirdik. İçinde bir hidayet, bir nur vardır..."

- İnsanlar tarafından tahrif edilmiş aslı günümüze kadar ulaşmamıştır.

B. Zebur

- Yüce Allah'ın Hz. Davud'a gönderdiği kitabın adıdır.
- Kur'an-ı Kerim'de bu konuda şöyle buyrulur: "... Davud'a da Zebur'u verdik."
- Zebur kelimesi "kitap ve mektup" gibi anlamlara gelir.
- Dili İbranicedir. Kutsal kitapların hacim bakımından en küçüğü olan Zebur, Tevrat'tan farklı olarak yeni dinî hükümler getirmemiştir.
- Zebur; Allah'a (c.c.) övgü ve şükran duyguları ile hikmetli sözler, ahlaki öğütler ve ilahilerden oluşur.
- Zebur, Tevrat'tan sonra gönderilmiştir. Günümüzde Mezmurlar adıyla Eski Ahit'in içinde yer alır. Zebur'un bölümlerinden her birine Mezmur denir ve bunlar ilahi tarzında okunur. Yahudiler ve Hristiyanlar ibadetleri sırasında Mezmurlardan bazı kısımları okurlar.
- Aslı günümüze ulaşmamıştır.

C. İncil

- Hz. İsa'ya gönderilen ilahi kitaptır.
- Orijinal dili Aramice olması gereken İncil'in günümüzdeki en eski nüshası Grekçedir.
- Yeni Ahit (Ahd-i Cedid) şeklinde de anılır.
- İncil kelimesi "iyi haber, müjde" gibi anlamlara gelir. Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v) geleceğini müjdelemiştir.
- Kur'an-ı Kerim'de İncil hakkında şöyle buyrulur: "... Onların arkasından da Meryem oğlu İsa'yı gönderdik, ona İncil'i verdik..."
- Zaman içerisinde yüzlerce İncil nüshası ortaya çıkmıştır.
- Günümüzde Hristiyan dünyasının çoğunluğunun kabul ettiği İnciller dört tane olarak bilinir. Ancak bu dört kitabın haricinde mektuplar ve Resullerin işleri bölümleri bulunmaktadır. Bu dört İncil, Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleridir. Bu İncillerde Hz. İsa'nın hayatı, mucizeleri ve sevgi, dürüstlük, alçak gönüllülük gibi ahlaki konular yer alır.
- İnsanlar tarafından tahrif edilmiş aslı günümüze ulaşmamıştır.

D. Kuran'ı Kerim

- Kuran-ı Kerim Hz. Muhammed'e (s.a.v) ayet ve sureler halinde gönderilen son ilahi kitaptır.
- Kur'an kelimesi "okumak, toplamak, bir araya getirmek" anlamlarına gelir.
- Vahiy katipleri tarafından yazıya geçirilmiştir. Birçok sahabe tarafından da ezberlenmiştir. Hz. Ebu Bekir'in (r.a.) halifelliği zamanında tam kitap hâline getirilen Kur'an, Hz. Osman (r.a.) zamanında çoğaltılmıştır.
- Kur'an'ın kitap olarak iki kapak arasında bir araya getirilmiş hâline Mushaf denir.
- Dili Arapçadır. Hz. Muhammed'in yaşadığı toplumun dilinde yani Arapça olarak indirilmiştir. Bu konuda bir ayette şöyle buyrulur: "Anlayasınız diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik."
- Evrenseldir. Tüm insanlığa gönderilmiştir.
- Aslı bozulmadan günümüze kadar ulaşmış, kıyamete kadar da değiştirilmeyecektir. Kur'an-ı Kerim'in Allah (c.c.) tarafından korunmuş olduğu bir ayette şöyle bildirilir: "Kur'an'ı biz indirdik ve onun koruyucusu da elbette biziz"
- İnsanlara iyilikleri ve güzellikleri tavsiye eden bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim, Müslümanlar için bir hayat rehberidir. Onu okumak ve onun ilkelerine göre yaşamak ibadettir.
- Kur'an-ı Kerim'in bazı isimleri şunlardır: Kitap, Furkan, Hüda, Tenzil, Kelamullah, Beyan, Şifa, Mübin.
- Kuran-ı Kerim insanlara rehber, alemlere rahmet gönüllere şifadır.

İlahi Kitapların Gönderildiği Peygamberler

Hz. Musa

- ❖ İsrailoğullarına mensuptur. Mısır'da dünyaya gelmiştir.
- ❖ Kendisine Tevrat gönderilmiştir.
- ❖ Kardeşi Harun'la beraber peygamberlik yapmıştır.
- ❖ Firavunla mücadele etmiştir. Asasıyla Kızıldeniz'i ikiye yarmıştır.
- ❖ Resullerdendir (kitap verilen peygamber)
- ❖ Kuran-ı Kerimde en çok adı geçen peygamber Hz. Musa'dır.

Hiz. Davud

- ❖ Hiz. Yakub'un soyundandır.
- ❖ Kendisine Zebur gönderilmiştir. İsrailoğullarına gönderilmiştir.
- ❖ Allah dağları, kuşları Hiz. Davud'un emrine vermiştir.
- ❖ Gençliğinde Talut'un ordusuna katılmış, zalim Calut'u sapan taşıyla yere sermiştir.
- ❖ Allah Demiri işleme sanatını Hiz. Davud'a öğretmiştir.
- ❖ Demircidir.
- ❖ Sesi çok güzeldir. Zebur'u güzel okuyuşuyla bilinir. Günümüzde güzel sese Davudi ses denir.
- ❖ Bir gün oruç tutar bir gün tutmazdı. (Davud Orucu)
- ❖ Hiz. Süleyman'ın babasıdır. Mescid-i Aksanın yapına Hiz. Davud başlamıştır ancak tamlamadan vefat etmiştir.
- ❖ Devlet yönetimindeki adaletiyle tanınır.

Hiz. İsa

- ❖ İsrailoğulları'ndandır.
- ❖ Kendisine İncil gönderilmiştir.
- ❖ Mucizevi olarak babasız dünyaya gelmiş annesi Hiz. Meryem'dir.
- ❖ Tebliğ görevini yaparken Filistin tarafında İsrailoğulları ve putperestlerle mücadele etmiştir.
- ❖ Yahudiler Hiz. İsa'yı öldürmek istemişler ancak Allah Hiz. İsa'yı kendi katına çıkarmıştır.
- ❖ 30 yaşında peygamber olmuş, üç yıl peygamberlik yapmıştır.
- ❖ Kuran-ı Kerim'de Hiz. İsa'ya Mesih, Kelimetullah ve Ruhullah adlarıyla da tanınır.

Hiz. Muhammed

- ❖ Hicri takvime göre Rebiülevvel ayının 12. Gününde, miladi takvime göre 20 Nisan 571 yılında Mekke'de dünyaya gelmiştir.
- ❖ Kendisine Kuran-ı Kerim gönderilmiştir.
- ❖ 40 yaşında peygamber olmuş 23 yıl peygamberlik yapmıştır.
- ❖ Son peygamberdir kendisinde sonra yeni bir peygamber gelmeyecektir.
- ❖ Kendisine peygamberlerin sonuncusu anlamına gelen Hatemü'l Enbiya denilmiştir.
- ❖ Alemlere rahmet olarak gelmiştir.

Hicri takvime göre Rebiülevvel ayının 13. Gününde, miladi Takvime göre 8 Haziran 632 yılında Medine'de Mescid-i Nebinin içinde vefat etmiştir.

- ❖ Hiz. Muhammed'in kabrine Cennet bahçesi, gül Bahçesi anlamına gelen Ravza-i Mutahhara denilir.

5. Bir Sure Öğreniyorum: Felak Suresi

Felak suresi, adını birinci ayette geçen "sabah aydınlığı, şafak" anlamlarına gelen "felak" kelimesinden alır. Felak ve Nâs surelerinin ikisine birden "kendileriyle Allah'a (cc) sığınılan" anlamında "Muavvizeteyn" denir. Kuran'ı Kerim'in 113. Suresidir. Mekke'de indirilmiş olup iniş sırası bakımında yirminci suredir. Beş ayetten oluşmaktadır. Hiz. Muhammed Felak ve Nas surelerini sabah akşam üçer defa okumamızı tasfiye etmiş kendisi de bunu uygulayarak bizlere örnek olmuştur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝۳
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝۴ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝۵

Okunuşu:

Bismillâhirrahmânirrahîm

Qul eûzü birabbil felak. Min şerri mâ halak. Ve min şerri gâsikin izâ veqab. Ve min şerrin neffâsâtî fil uqad. Ve min şerri hâsidin izâ hasad

Anlamı:

Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla

De ki: "Sabahın Rabb'ine sığınırım; Yarattığı şeylerden gelebilecek kötülüklerden, Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, Düşümlere üfrenlerin şerrinden, Kışkandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden!

HAZIRLAYANLAR

Hatice AYDIN - Egemen DOĞAN